

Krónika

GALLÉ LÁSZLÓ (1942–2026)

Ez év március 17-én nagy veszteség érte a magyar ökológiát. Hosszan tartó, súlyos, de nagy türelemmel és időnként derűvel viselt betegségben eltávozott közülünk Prof. Dr. GALLÉ LÁSZLÓ, a nemzetközileg ismert és elismert Széchenyi díjas ökológus, a hazai ökológiai kutatás és felsőoktatás meghatározó alakja, a Szegedi Tudományegyetem Professor emeritus-a.

Az SZTE jogelődjén, a József Attila Tudományegyetemen (JATE) kapta biológia-kémia szakos diplomáját. Öt év középiskolai tanítás után, miközben megszerezte az egyetemi doktori címet, 1971-től haláláig élete, tevékenysége Szegedhez és az Egyetemhez kötődött. Nevéhez fűződik a korszerű ökológia oktatásának, majd a nemzetközi trendekhez igazodó, korszerű, rendszerszintű ökológiai kutatások elindítása a JATE-n; egy kutatócsoport (1976), majd Ökológiai Tanszék (1990) megalapítása, amely a hazai ökológiai kutatás egyik fontos műhelyévé vált, és aminek 16 éven át tanszékvezetője volt.

1. ábra: Egy fotó, ami mindent összefoglal: A Bugac projekt, a hangyák és a fotózás szeretetét (GALLÉ LÁSZLÓ, KNPI, Bugac, 2016 – a Projekt 40. évfordulója) (fotó: HORNUNG ERZSÉBET)

Figure 1.: A photo that summarises everything: the love for the Bugac project, ants, and photography (LÁSZLÓ GALLÉ, KNPI, Bugac, 2016 – the 40th anniversary of the Project) (Photo by ERZSÉBET HORNUNG)

Megszerezte a kandidátusi fokozatot (1981), 1997-ben az MTA doktora címet („Formicoidea közösségek szerveződése”), valamint habilitált, és ugyanez évben kinevezték egyetemi tanárrá. Kutatásainak fókuszában a gyepterületek ökológiájának kutatása, a bugaci hosszú távú, komplex ökológiai kutatási program szervezése és irányítása, hangyaközösségek szerveződésének, szukcessziójának kutatása Európa különböző homokdűnéin, a hangya-populációk kölcsönhatásainak és viselkedési mechanizmusainak, az ökológiai izolátumok (pl. kunhalmok) természetvédelmi szerepének, a Tisza-völgy ökológiai viszonyainak kutatása, és ökológiai monitorozási tevékenység állt. Az általa, a Kiskunsági Nemzeti Park homoki gyeptermészetvédelmi területén elindított „Bugac projekt” számtalan szakdolgozó, terepgyakorlatozó hallgatót vonzott; ezek a komplex ökológiai vizsgálatok ma is folytatódnak. A kutatások 50 évnyi eredményeit összefoglaló könyvet utolsó pillanatáig szerkesztette, bár kézbe már nem vehette.

Egyik alapítója és első elnöke, majd alelnöke a Magyar Ökológusok Tudományos Egyesületének (1997–2002). Számos akadémiai, tudományos és ismeretterjesztő egyesület, bizottság tagja, tisztségviselője, kongresszus szervezője volt itthon és külföldön; ezen tevékenységeinek száma meghaladta az ötvenet. Munkáját 18 kitüntetéssel, rangos díjakkal ismerték el (pl. Széchenyi-díj, a Magyar Köztársaság Érdemérem Lovagkeresztje, Akadémiai-díj, Pro Natura Díj, Eötvös Koszorú, Szentágotthai-díj). Oktatóként generációkat tanított, tanítványai inspiráló, ötletgazdag, elhivatott szakemberként, sokoldalú emberként emlékeznek rá, aki a tudomány mellett magas fokon értett a dixieland és a jazz történetéhez is. Erről népszerű kurzusai is tanúskodnak. Tíz féleven át előadott „Klasszikus jazz története” kurzusa több százas hallgatóságot vonzott. Szeretetteljes, baráti kapcsolat fűzte tanítványaihoz, doktoranduszaihoz, munkatársaihoz.

Aktívan részt vett a hazai tudományos és szakmai-társadalmi szervezőmunkában. Tagja volt a Magyar Tudományos Akadémia számos szakmai bizottságának. Számos akadémiai tisztséget töltött be pályafutása során. Többek között volt az MTA Zoológiai Bizottság, az MTA Ökológiai Bizottság tagja, titkára, elnöke; MTA Biológiai Tudományok Osztálya tanácskozási tagja; MTA Biológiai Tudományok Osztálya közgyűlési küldöttje; MTA Tudományetikai Közgyűlési Bizottság tagja is. A Magyar Biológiai Társaságban is betöltött különböző funkciókat.

Számos szakmai folyóirat szerkesztőségében töltött be meghatározó szerepet (pl. *Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae*, *Tiscia*, *Acta Biologica Szegediensis*). Volt a Természetvédelmi Ökológia PhD program vezetője, az Országos Természetvédelmi Tudományos Tanács tagja, az UNESCO Ember és Bioszféra (MAB) Nemzeti Bizottság tagja, a MAB Környezettudományi Szakbizottság tagja, a Magyar Ökológusok Tudományos Egyesülete elnöke, alelnöke, az Országos Környezetvédelmi Tanács tagja, a CSEMETE Egyesület elnöke, a Kiskunsági Nemzeti Park Tanácsának elnöke, az OTKA Élettudományi Kollégium és a Szupraindividuális Biológia zsűrijének tagja. (Részletes adatok, felsorolások a Wikipédián olvashatók.)

Általa talán legfontosabbnak tartott könyvei:

GALLÉ L.: *A szupraindividuális biológia alapjai: Populációk és közösségek ökológiája*. JATEPress – Szegedi Egyetemi Kiadó, Szeged, 2013

GALLÉ L. (szerk.): *Bugac Projekt. Szemelvények egy öt évtizedes ökoszisztéma-kutatás történetéből*. MÖTE, Szeged, 2026